

AcW-2015/250771

WERKPROGRAMMA 2016

1. Inleiding

De Adviescommissie Water¹ adviseert, gevraagd en ongevraagd over het nationale waterbeleid aan de bewindspersoon verantwoordelijk voor het waterbeleid. In het huidige kabinet is dat de minister van Infrastructuur en Milieu, mevrouw Schultz van Haegen.

Het werkprogramma beschrijft welke onderwerpen in 2016 door de commissie worden geagendeerd. De keuze van adviesonderwerpen hangt af van actuele ontwikkelingen en beleidsvragen, en kan dus in de loop van het jaar veranderen. De commissie volgt de ontwikkelingen op de terreinen waarover zij eerder advies heeft uitgebracht en zal, wanneer daar aanleiding toe is, vervolgcacties ondernemen.

Het werkprogramma is tot stand gekomen op basis van te verwachten beleidsontwikkelingen en de vragen van de bewindspersoon. Met de minister van is overleg gevoerd over het concept werkprogramma. Om overlap te voorkomen en waar mogelijk synergie te bevorderen, heeft in aanloop naar dit werkprogramma ook afstemming plaatsgevonden met de programma's van de Raad voor de Leefomgeving en Infrastructuur en het Planbureau voor de Leefomgeving.

Een aantal aandachtsvelden in relatie tot het waterbeleid vormt de basis voor de adviezen van de commissie: veiligheid tegen overstromen, wateroverlast, zoetwatervoorziening, waterkwaliteit, ruimtelijke ordening, financiering, bestuurlijke organisatie, kennis en innovatie. De commissie volgt de uitvoering van het Deltaprogramma. Actuele ontwikkelingen binnen de aandachtsvelden zijn richtinggevend voor de keuze van de adviesonderwerpen. De commissie let op het al dan niet aanwezig zijn van dwarsverbanden tussen de verschillende aandachtsvelden in relatie tot het waterbeleid. De AcW beoogt vervolgens oplossingsrichtingen aan te reiken voor een beter functioneren van het waterbeleid en -beheer.

In dit werkprogramma is de samenstelling van de commissie en het vergaderschema voor 2016 opgenomen. Een overzicht van alle eerdere adviezen van de AcW staat in bijlage 2. Uitgebreidere informatie over de commissie is te vinden op de website www.adviescommissiewater.nl.

¹ Instellingsbesluit: Sb 3 maart 2004, nr. 43 p 21.

2. Adviesonderwerpen 2016

Waterkwaliteit

In veel watersystemen zal het niet lukken om in 2027 alle doelen te halen die Nederland zich gesteld heeft voor de Kaderrichtlijn Water (OESO; Balans voor de Leefomgeving, PBL 2014). Een ingebrekestelling vanuit de EU met betrekking tot de KRW dreigt.

Daarnaast zijn er verschillende nieuwe problemen die aandacht vergen (geneesmiddelen, microplastics). Voor het behalen van de waterkwaliteitsdoelen is IenM veelal afhankelijk van andere partijen: waterschappen, provincies, gemeenten, andere ministeries, bedrijfsleven en burgers.

De AcW heeft in juni 2015 een briefadvies over waterkwaliteit uitgebracht waarin zij de urgentie benadrukt van een versterkte aanpak van de waterkwaliteit. De commissie heeft daarin een drietrapsstrategie voorgesteld: 1). Gedeelde urgentie en opgaven in beeld, 2). Gezamenlijke ketenaanpak per probleemveld, 3). Afspraken maken over verantwoordelijkheden en financiering. Het ministerie stelt gezamenlijk met andere overheden, maatschappelijke organisaties en bedrijfsleven een Werkprogramma Waterkwaliteit op waarin het deze stappen doorloopt om uiteindelijk tot afspraken over concrete acties en actiehouders te komen. Dat werkprogramma wordt verwacht in juni 2016.

De AcW zal als input daarvoor een vervolgadvisie uitbrengen waarin zij haar eerdere briefadvies nader uitwerkt met specifieke aandacht voor probleempunten; bijvoorbeeld de aanpak van diffuse bronnen, de vraag hoe tegengestelde belangen kunnen worden overbrugd, en de noodzaak van innovatie naast coördinatie. De commissie zal aanbevelingen doen voor het vervolg van de nationale aanpak en zo mogelijk suggesties doen voor de evaluatie van de mestwetgeving waar het gaat om de relatie met waterkwaliteit.

timing advies: begin mei 2016

Water in de Omgevingsvisie

In 2018 zal de eerste Nationale Omgevingsvisie verschijnen. Eind 2015 heeft de AcW een advies uitgebracht over de watergerelateerde onderwerpen in de Nationale Omgevingsvisie. Het advies vormt input voor de nationale Omgevingsagenda (verwacht in juni 2016) en is in nauwe afstemming met Rli, PBL, CRA en SCP tot stand gekomen. Het uitgebrachte advies levert bouwstenen op voor de Nationale Omgevingsagenda op het terrein van water en de raakvlakken van water met andere domeinen. Voorstel is om de meedenkkracht van de commissie bij de ontwikkeling van de Nationale Omgevingsvisie in 2016 te blijven benutten. Dat kan bijvoorbeeld in de vorm van reflectie van de AcW op een concept omgevingsagenda van het departement of in de fase daarna als de omgevingsagenda wordt uitgewerkt tot een Nationale Omgevingsvisie. In ieder geval zal de AcW samen met het college van rijksadviseurs (CRA) een aanbeveling uit het advies van 2015 verder uitwerken en een voorstel doen voor de ontwikkeling van een integraal planbeoordelingsinstrumentarium.

timing advies: eerste helft 2016 (reflectie op omgevingsagenda) en/of tweede helft 2016 (advies over uitwerking wateronderwerpen op basis van de vastgestelde omgevingsagenda)

Input voor evaluatie Bestuursakkoord Water

Het Bestuursakkoord Water loopt tot 2020. In 2016 zal er een tussenevaluatie plaatsvinden door betrokken partijen. Die evaluatie zal vooral een vooruitblik betreffen naar de periode tot 2020. De AcW heeft recent in meerdere adviezen aanbevelingen gedaan voor afspraken die in een geactualiseerd Bestuursakkoord tussen de overheden vastgelegd zouden kunnen worden; over de toekomst van de waterketen, de aanpak van waterkwaliteit en meerlaagsveiligheid. De commissie zal als input voor de evaluatie van het Bestuursakkoord deze en eventueel andere thema's nader uitwerken in een beknopt advies.

timing advies: zomer 2016.

Water en Ruimte in de praktijk

Water en ruimtelijke ordening zijn nauw gerelateerd. Dat betreft het ruimtelijk inpassen van waterstaatskundige werken en het meekoppelen van (ruimtelijke) opgaven met de wateropgaven, maar ook het rekening houden met water in de ruimtelijke ordening van het stedelijke en landelijk gebied. Hierover zijn al eerder beleidsvoornemens geformuleerd, zoals in WB21 (vasthouden, bergen, afvoeren), de Nota Ruimte (lagenbenadering), het programma Ruimte voor de Rivier (dubbeldoelstelling waterveiligheid en ruimtelijke kwaliteit) en het eerste Nationaal Waterplan (meerlaagsveiligheid). Desondanks is het in de praktijk nog altijd niet vanzelfsprekend dat water en ruimte goed samengaan. Bovendien is met toenemende aandacht voor klimaatadaptatie een extra dimensie toegevoegd aan deze opgave.

De laatste jaren is het besef toegenomen dat het verder versterken van de samenhang tussen water en ruimte noodzakelijk is om wateropgaven aan te pakken. In de deltabeslissing ruimtelijke adaptatie hebben overheden daarom samen de ambitie vastgelegd dat Nederland in 2050 zo goed mogelijk klimaatbestendig en waterrobuust is ingericht en dat daartoe uiterlijk in 2020 klimaatadaptatief wordt gehandeld. In het tweede Nationaal Waterplan (2015) is de ambitie opgenomen dat iedereen waterbewust werkt aan de inrichting van Nederland zodat onze delta op een betaalbare manier veilig, klimaatbestendig en aantrekkelijk blijft.

De ambities zijn er dus. De vraag is nu vooral hoe de verbinding tussen water en ruimte in de uitvoering daadwerkelijk gestalte krijgt. Waar werkt het al en waar zijn nog belemmeringen? Wat kunnen we leren van pilots die al zijn uitgevoerd? De AcW zal een advies geven aan de hand van voorbeelden uit de praktijk en de lessen die daaruit getrokken kunnen worden, zodat we van goede voorbeelden nu naar gemeengoed kunnen komen. De commissie zal zich zowel richten op vraagstukken rond wateroverlast en droogte als op waterveiligheid. In overleg met het ministerie zal nader worden bepaald wat een goede afbakening is voor dit advies.

timing advies: najaar 2016

Financieringsvormen water

In meerdere recente adviezen is de AcW tot de conclusie gekomen dat er behoefte is aan nieuwe arrangementen voor financiering gericht op meer integrale inzet van bestaande middelen. Voor integrale (gebieds)ontwikkelingen blijken de huidige financieringsinstrumenten niet te voldoen, omdat kosten en baten vaak niet bij dezelfde partij liggen. Financiering over de grenzen van begrotingen van verschillende partijen

heen zou mogelijk moeten zijn. De AcW zal dit onderwerp verder uitwerken in een apart advies. De commissie zal hiervoor externe deskundigheid betrekken.

timing advies: najaar 2016

Evaluatie watergezant

De AcW is gevraagd de watergezant te evalueren, twee jaar na zijn instelling. Het gaat daarbij om de vraag hoe deze nieuwe functie bijdraagt aan de realisatie van de internationale waterambities van het rijk.

De watergezant is één van de instrumenten in de internationale inzet van Nederland op watergebied. Verschillende partijen, zowel publiek als privaat, ondernemen activiteiten in het buitenland gericht op zowel ontwikkelingssamenwerking als vermarkten van kennis (NWP, topsector water, waterschappen, RWS). IenM en BZK hebben een gezamenlijke internationale waterambitie ontwikkeld. De AcW zal de evaluatie van de watergezant in deze brede context benaderen. De voorbereiding van het advies start in het najaar van 2016 en loopt door in 2017.

timing advies: voorjaar 2017

Reflectie evaluatie Deltawet

De commissie heeft eerder een advies uitgebracht over de governance van het deltaprogramma na de deltabeslissingen. De Deltawet wordt in 2016 geëvalueerd. Elementen van deze evaluatie zijn het functioneren van het deltaprogramma, het deltafonds en de deltacommissaris.

Als de uitkomsten van de evaluatie daartoe aanleiding geven, zal de AcW haar reflectie geven op de resultaten daarvan en aanbevelingen doen voor het vervolg van het Deltaprogramma.

timing advies: eerste helft 2016.

Mogelijke adviesonderwerpen

Dit betreft onderwerpen die de commissie volgt. Indien de ontwikkelingen daartoe aanleiding geven, kan de commissie besluiten over deze onderwerpen een advies uit te brengen.

Noordzee

Topsector Water en internationaal

Grensoverschrijdend waterbeheer

Grondwater

BIJLAGE 1.

Vergaderschema Adviescommissie Water 2016

18 februari
18 april
23 juni
26 september
1 december

Samenstelling commissie

Dhr. Ir. J. (Hans) van der Vlist	- voorzitter
Mw. ir. I.M. (Ineke) Bakker	- vice-voorzitter
Prof. dr. J.T.A. (Hans) Bressers	
Mw. L.C.A. (Lieve) Declercq MSc	
Prof. ir. H.J. (Henk Jan) Overbeek (<i>tot 10 februari 2016</i>)	
Ing. Jac.G. (Koos) Van Oord	
Prof. Dr. Ing. S. (Sybe) Schaap	
Drs. H. (Harry) van Waveren	
Mw. drs. S. (Sofie) Stolwijk	- secretaris
Mw. drs. J.L.M. (Annemieke) Hoogeveen	- adjunct secretaris
Mw. M.M. (Magda) Caffé	- medewerker
Mw. M.E.J. (Monique) Bor	- managementassistente

Contactgegevens

Secretariaat Adviescommissie Water
Bezoekadres: Plesmanweg 1-6, 2597 JG Den Haag
Postadres: Postbus 20904, 2500 EX Den Haag
E-mail: info@adviescommissiewater.nl
Tel.: 070 456 9554
Website: www.adviescommissiewater.nl

BIJLAGE 2.

Overzicht van adviezen uitgebracht door de Adviescommissie Water

2004

- Advies met betrekking tot "Water in Beeld 2004"
- Tussentijdse monitor implementatie Nationaal Bestuursakkoord Water
- Advies over de Nota Ruimte
- Advies met betrekking tot Verzekeren en wateroverlast

2005

- Advies met betrekking tot "Water in Beeld 2005"
- Advies over de MKBA waterbodems
- Veiligheid tegen overstromen: rapport over de mate waarin waterschappen zijn voorbereid op crisissituaties
- Advies over de decembernota 2005

2006

- Aanbevelingen inzake verzekeren en wateroverlast
- Advies over de ontwerp Waterwet
- Advies Veiligheid tegen overstromen

2007

- Advies over de Decemhernota 2006
- Advies over Nederlands waterbeheer in Europees en grensoverschrijdend perspectief
- Advies over de Watervisie

2008

- Advies over de kabinetsreactie op de aanbevelingen van de Deltacommissie 2008
- Mondeling advies over het eerste concept Nationaal Waterplan

2009

- Advies over communicatie in het waterbeleid
- Advies over het ontwerp Nationaal Waterplan
- Advies over de Deltawet

2010

- Advies over doelmatig waterbeheer

2011

- Mondeling advies en voorlopig schriftelijk advies normering waterveiligheid
- Brief over verzekeren van wateroverlast
- Advies over onderwijs en arbeidsmarkt delta- en watertechnologie

2012

- Advies waterveiligheid
- Advies over de bestuurlijke balans in het waterbeheer

2013

- Advies zoetwatervoorziening

2014

- Advies Meerlaagsveiligheid
- Advies Governance Deltaprogramma
- Advies over Innovatie in de Waterketen (*loopt door in 2015*)

2015

- Advies over Innovatie in de Waterketen
- Briefadvies Waterkwaliteit
- Advies over het Waterschapsbestuur
- Advies over Water in de Nationale Omgevingsvisie